

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 2823/22

לפני: כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופט ח' כבוב

המערער: אבו דקה ויסאם

נגד

המשיבים: 1. הכונס הרשמי
2. מוטי בן ארצי עו"ד

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת (שופט
העמית י' בן-חמו) מיום 22.2.2022 בפש"ר 30121-09-18

בשם המערער: עו"ד מחמוד שחברי; עו"ד רנא מטאנס

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

לפנינו ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת (שופט העמית י' בן-
חמו) מיום 22.2.2022 בפש"ר 30121-09-18, בגדרה בוטלה תכנית פירעון שנקבעה
למערער וניתנו הוראות נוספות בדבר אופן המשך ניהולו של הליך פשיטת הרגל.

הרקע לערעור

1. ביום 14.10.2018 ניתן צו כינוס לנכסי המערער לפי בקשתו, ומשיב 2 (להלן: המשיב) מונה למנהל מיוחד לנכסיו. ביום 20.6.2021 הגיש המשיב דוח מסכם בו ציין בין היתר כי הכנסתו החודשית של המערער עומדת על סך של כ-10,600 ש"ח הכוללים קצבת נכות חודשית, דמי אבטלה וקצבת ילדים. עוד צוין כי המערער אינו ממצה את כושר השתכרותו, וכי אשתו אינה מועסקת מבלי שקיימת לכך סיבה מוצדקת. כמו כן, לא נמצאו נכסים רשומים על שמו של המערער אולם יש לו זכויות בעיזבון אביו והוא מתגורר בדירה הרשומה על שם סבו המנוח (להלן: הדירה), כאשר אביו נמנה עם יורשי

עיזבון הסב. המשיב הדגיש בהקשר זה כי על אף דרישותיו, המערער לא המציא מסמכים הנוגעים לעיזבונות, והוסיף כי נפלו מחדלים נוספים בהתנהלותו כגון שיתוף פעולה חלקי בחקירה, אי-הגשת דוחות חודשיים כסדרם וצבירת חוב פיגורים. נוכח כל האמור אכן המליץ המשיב להכריז על המערער פושט רגל אך לקבוע תכנית פירעון שתביא לתשלום דיבידנד מלא לנושים בתוספת הוצאות.

2. ביום 23.6.2021, לאחר קיום דיון במעמד הצדדים, הוכרז המערער פושט רגל והמשיב מונה לנאמן לנכסיו. במסגרת החלטה זו אימץ בית המשפט את תכנית הפירעון שהציע המשיב באופן שבו המערער ישלם לקופת הכינוס סכום של 89,528 ש"ח בתשלומים חודשיים שווים ורצופים בסך של 1,500 ש"ח. בית המשפט קבע כי תכנית הפירעון סבירה ומאזנת נכונה בין האינטרסים השונים, וכי בשים לב לזכויותיו של המערער בעיזבון אביו, להשתכרות הכוללת של התא המשפחתי ולפוטנציאל ההשתכרות של אשת המערער, יש לחייבו בתשלום מלוא חובותיו.

3. כחצי שנה לאחר מכן, ביום 15.12.2021 הגיש המשיב בקשה לביטול תכנית הפירעון, בה ציין כי מאז הוכרז המערער פושט רגל הוא לא העביר כל תשלום לקופת הכינוס. המשיב הוסיף כי נוכח היקף זכויותיו של המערער בדירה יש לפעול למימוש לתועלת הנושים, ועל כן עתר למינויו למנהל עיזבונם של אביו וסבו המנוחים של המערער.

4. המערער התנגד לבקשת המשיב ועתר לעיון חוזר בתכנית הפירעון. נטען כי ההכנסה החודשית היחידה שלו ושל בני משפחתו עומדת על קצבת נכות וקצבת ילדים בסך כולל של כ-6,300 ש"ח, וכי דמי האבטלה שקיבל הופסקו בחודש יוני 2021. לאחר מכן הוא ניסה לחזור לעבוד אולם בשל מצבו הרפואי ההולך ומתדרדר לא הצליח למצוא עבודה המתאימה ליכולותיו. כמו כן, הבניין בו מצויה הדירה מעולם לא נרשם כבית משותף ואין כל רישום של הזכויות בדירות שבו; לא ניתנו צווי ירושה או צווי קיום צוואה לגבי עיזבונם של אביו וסבו; המערער משתייך למשפחה מרובת ילדים כך שאף אם יש לו חלק בעיזבון של מי מהם, מדובר בחלק מזערי; ומכל מקום בקביעת תכנית פירעון אין לכלול נכסים עתידיים. נוכח כל האמור נטען כי יש לדחות את בקשת המשיב לביטול תכנית הפירעון וכי יש לקבוע תכנית פירעון שתזכה את המערער בהפטר ותעמוד על תשלום בסך של 300 ש"ח מדי חודש למשך 36 חודשים.

5. משיב 1 (להלן: הכנ"ר) התנגד לבקשת המערער וטען כי לא התרשם כי יש מקום לדון בה בנסיבות העניין. לעמדתו, הדירה בה מתגורר המערער מצויה הלכה למעשה בבעלותו וניסיונו להרחיקה ממנו מהווה ניצול לרעה של הליך פשיטת הרגל.

6. ביום 22.2.2022, בתום דיון שהתקיים בבקשות הצדדים, דחה בית המשפט המחוזי את בקשת המערער וקיבל את בקשת המשיב. אשר לבקשת המערער לעיון חוזר נקבע כי לא הוצגו עובדות או נסיבות חדשות המצדיקות היעדרות לה. טענותיו של המערער הן בעלות אופי ערעורי ויש בהן משום מחזור של טענות שהועלו על ידו טרם אימוץ תכנית הפירעון על ידי בית המשפט המחוזי בפסק דינו מיום 23.6.2021. המערער לא טרח להמציא למשיב מסמכים הנוגעים לעיזבונם של אביו וסבו כך שאין לו להלין אלא על עצמו. בית המשפט העלה תמיהה ביחס לבחירה הדיונית להגיש בקשה לעיון חוזר בתכנית הפירעון תחת הגשת ערעור וציון כי יש לקוות שהבקשה לעיון חוזר לא הוגשה על מנת שתהיה אמתלה להגיש ערעור אחרי תקופה כה ארוכה לאחר מתן פסק הדין. בהמשך לכך קיבל בית המשפט את בקשת המשיב לביטול תכנית הפירעון. צוין כי נשקלה האפשרות להורות על ביטול ההליך אולם נוכח התועלת הצפויה לנושים ממינוי המשיב למנהל עיזבון אביו וסבו של המערער, יש לאפשר למשיב להמשיך בהליכים. על רקע זה הורה למערער להגיש תצהירים בצירוף פרטות העיזבון של אביו ושל סבו, וכן צווי ירושה או צווי קיום צוואה ככל שניתנו.

7. מכאן הערעור שלפנינו. לטענת המערער, הגשת בקשה לעיון חוזר בתכנית הפירעון הייתה הדרך הנכונה והיעילה בנסיבות העניין להבהרת השגיאות שבבסיס תכנית הפירעון. זאת שכן בבקשה לעיון חוזר הובהרו עובדות שלא היו ברורות בעת קביעת תכנית הפירעון והוצג שינוי נסיבות בנוגע להכנסותיו של המערער. כמו כן, היה מקום לדחות את בקשת המשיב למנותו למנהל עיזבונם של אביו וסבו של המערער שכן כלל לא הוכחה בעלות של המערער בדירה ואף אם הוא בעל זכויות עתידיות כלשהן, אין מקום להתחשב בהן בקביעת תכנית הפירעון. צוין כי עצם מינוי המשיב כמנהל עיזבון מעמיד את המערער בקושי ממשי למול בני משפחתו המתגוררים בבניין, כי מימוש חלקו התיאורטי בדירה הינו הליך מורכב בשים לב לריבוי היורשים והיעדר הרישום של הדירה, וכי הליך זה עשוי להותיר את בני משפחתו ללא קורת גג. מנגד, לא תצמח תועלת ממשית לנושים נוכח חלקו המזערי של המערער בדירה, שממנו יש לגרוע גם את עלות הדיור החלופי שייקבע לו. בנסיבות אלה, יש להורות לבית המשפט המחוזי לעיין מחדש בתכנית הפירעון וכן להורות על ביטול מינויו של המשיב כמנהל עיזבון.

8. לאחר עיון בכתב הערעור ובנספחים, הגענו לכלל מסקנה כי דינו להידחות על הסף בלא צורך בתשובה, לפי תקנה 138(א)(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.

9. בית משפט של פשיטת רגל מוסמך לעיין מחדש בהחלטותיו ובכלל זה בהחלטות שעניינן בקביעת תכנית פירעון (סעיף 181 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980 (להלן: הפקודה)). השימוש בסמכות זו ייעשה, בעיקרו של דבר, במקרים בהם נוצר שינוי נסיבות מהותי המצדיק שינוי של ההחלטה המקורית או במצבים בהם טעה בית המשפט טעות טכנית ברורה (ראו: ע"א 7188/18 ע"ד אריק אמיר נ' חנאי, פסקה 30 (28.12.2020) (להלן: עניין חנאי); רע"א 4628/18 סגלשטיין נ' שמואל, פסקה 10 (19.7.2018); ע"א 2915/22 דמרי נ' ע"ד ראובן שרגיל – בתפקידו כמנהל מיוחד לנכסי החייב, פסקה 10 (2.8.2022) והאסמכתאות הנזכרות שם; עוד ראו: סעיף 170(א) וסעיף 279(ד) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018; עניין חנאי, פסקה 32, לעניין הליכי חדלות פירעון המתנהלים לפי החוק האמור). ברם, בשים לב לכך שהסמכות לעיין מחדש מהווה סטייה מעיקרון סופיות הדין, יש לעשות בה שימוש זהיר (ראו: ע"א 3907/14 ד"ר בוריס בנאי נ' ע"ד איתן ארז, נאמן לנכסי החייב אלי רייפמן, פסקה 18 (10.8.2016); רע"א 7869/17 אי.אר.אמ. נכסים בע"מ נ' אור, פסקה 24 (23.11.2017); ע"א 8488/18 משקל נ' ע"ד בצלאל, נאמן, פסקה 9 לפסק דינו של השופט י' עמית (17.6.2019) (להלן: עניין משקל)).

10. בענייננו, בית המשפט המחוזי קבע כי בקשת המערער לעיון חוזר בתכנית הפירעון אינה כוללת נסיבות חדשות שיש בהן כדי להצדיק את פתיחתה מחדש. ואכן, עיון בפרוטוקול הדיון שהתקיים ביום 23.6.2021 טרם אימוץ תכנית הפירעון שהוצעה על ידי המשיב, מעלה כי הטענה להתדרדרות במצבו הרפואי של המערער נטענה בגדרו והובאה בחשבון בקביעת תכנית הפירעון, וכך גם הטענה כי הדירה אינה שייכת למערער עצמו אלא לסבו המנוח. לא למותר לציין כי המשיב פנה למערער בבקשה כי יספק מסמכים על אודות עיזבונם של אביו וסבו המנוחים ועל זכויותיו בהם אולם הוא מיאן לעשות כן. זאת ועוד, בעת קביעת תכנית הפירעון נלקחו בחשבון גם היקף הכנסותיו של המערער וטיבן של ההכנסות, לרבות העובדה שהן כוללות דמי אבטלה שמטבעם אינם משולמים לצמיתות. יודגש כי בדיון שהתקיים לפני בית המשפט בו נדונה תכנית הפירעון המערער לא העלה כל טענה נגד הכנסותיו כפי שהוצגו על ידי המשיב. לפיכך, ומשאינן בנמצא עילה לעיון מחדש בתכנית הפירעון, ממילא אין מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי לדחות את בקשת המערער.

11. לא למותר להוסיף כי בקשה לעיון מחדש מכוח סעיף 181 לפקודה אינה מיועדת להעלאת טענות הנוגעות לטעויות מהותיות שנפלו בהחלטתו של בית המשפט, שכן לשם כך כידוע נועד הליך הערעור (ראו למשל: עניין חשקל, פסקה 6 לפסק דינו של השופט י' עמית; עניין חנאי, פסקה 30). על כן, ומשהמערער טען מפורשות בערעורו לפנינו כי "הבקשה לעיון מחדש הייתה הדרך הנכונה והיעילה [...] להבהיר את המחלוקת ואת השגיאות שעל בסיסן נקבעה למערער תכנית הפירעון" (סעיף 21(ב.1) להודעת הערעור), אין מנוס מן המסקנה כי האכסניה המתאימה להכרעה בטענותיו הייתה ערעור על ההחלטה מיום 23.6.2021 שבמסגרתה נקבעה תכנית הפירעון, ולא בקשה לעיון מחדש בהחלטה זו.

12. אף לא ראיתי מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי למנות את המשיב למנהל עיזבון אביו וסבו המנוחים של המערער. התערבות ערכאת הערעור בשיקול הדעת המוקנה לבית המשפט של פשיטת רגל בהחלטות שעניינן אופן ניהול הליכי מימוש נכסים של חייבים, לרבות דירות מגורים, תיעשה במשורה ובמקרים חריגים בלבד, שענייננו אינו נמנה עמם ולו בקירוב (ראו והשוו למשל: רע"א 8453/20 אב"ל נ' אוברטיס, פסקה 16 (15.2.2021); רע"א 1858/21 דבוש נ' עו"ד גלית שוקרון – הנאמנת, פסקה 9 (3.5.2021)). מעבר לכך, הנזקים העשויים לשיטת המערער להיגרם לו ולמשפחתו עקב הליכי מימוש הדירה עדיין לא באו לעולם ואף רחוק מכך, וברי כי פתוחה לפנינו הדרך להשיג על החלטה אופרטיבית בעניין המימוש בהמשך הדרך, ככל שזו תינתן.

הערעור נדחה אפוא בלא צורך בקבלת תשובה. לפני משורת הדין, משלא התבקשה תשובה לערעור ונוכח המתכונת הדיונית שבה ניתנה ההכרעה – לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, ג' באלול התשפ"ב (30.8.2022).

שופט

שופט

שופט